

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Tiedotustilaisuus Vastaamo- tietomurron jatkotoimenpiteistä

12.11.2020 klo 13.30

HE laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (HE 212/2020 vp, *asiakastietolaki*)

Keskeiset muutokset tietosuojan ja tietoturvallisuuden sääntelyyn

- EU:n tietosuoja-asetuksen vaatimusten mukaisuus ja täydentävä sääntely mm. luovutushallintaan
- Kanta-palveluihin liittymisveloitteen laajentaminen kaikkiin palvelunantajiin, joilla on käytettävissään asiakas- tai potilastietojärjestelmä
 - palvelunantajien käyttämät Kanta-palveluun liitettävät asiakas- ja potilastietojärjestelmät on sertifioitava
 - Tietojärjestelmäpalveluntuottajan selvitys toiminnallisten vaatimusten täyttymisestä
 - Yhteentoimivuuden testaus Kanta-palveluiden ja muiden Kantaan liitettyjen tietojärjestelmien kanssa
- Tietoturvallisuuden arviointilaitoksen antama todistus tietoturvallisuutta koskevien vaatimusten toteutumisesta
- Sosiaalihuollon yksityisten palvelunantajien liittymisveloitteen siirtymäaika 1.1.2026 (julkinen 1.9.2024)
 - Terveydenhuollon palvelunantajille ei ole esitetty siirtymäaikaa, lain suunniteltu voimaantulo 1.4.2021

HE 212/2020 vp, asiakastietolaki, keskeiset muutokset/2

- Palvelunantajien tietoturvasuunnitelmaa koskevien vaatimusten laajentaminen
 - Vaatimus palvelunantajan käyttämien tietojärjestelmien vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta
 - Suunnitelma omavalvonnan järjestämisestä ja toteuttamisesta palvelunantajan toiminnassa
- Kanta-palveluita koskevan valvonnan lisääminen
 - Kelalle oikeus suorittaa palveluiden ja palveluissa säilytettävien tietojen käyttöön kohdentuvaa valvontaa tietoturvan lisäämiseksi
- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajien käyttölokitietojen tallentaminen Kanta-palveluihin
 - Palvelunantajien toiminnassa muodostuvat käyttölokit asiakas- ja potilastietojen käytöstä
 - Kanta-palveluihin tallennettuja käyttölokitietoja on mahdollista näyttää Omakanta-palvelussa

Asiakastietolain perusteella annettavat määräykset

- Asiakastietolaki sisältää THL:n määräyksenantovaltuudet koskien tietojärjestelmien olennaisia vaatimuksia ja niiden todentamisen menettelyjä sekä omavalvonta-/tietoturvasuunnitelman sisältöjä
- Määräykset mahdollistavat esim.
 - Tietoturvasuunnitelmaan sisältyvien selvitysten ja vaatimusten tarkentamisen
 - tietoturvavaatimuksia koskevan määräyksen ulottaminen muihin kuin Kanta-palveluihin liitettäviin eli ns. B-luokan järjestelmiin
 - tietoturvallisuutta koskevien vaatimusten ja vaatimustenmukaisuuden todentamisen menettelyjen kehittäminen, esim. tekninen (ulkoisen) tietoturvatestauksen sisällyttäminen menettelyihin

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Henkilön identiteetin turvaamiseen liittyvät toimet

Kuntaministeri Sirpa Paatero

Nopeat toimet

- Henkilötunnuksen muuttamista koskevan säännösmuutoksen valmistelu
 - Lakimuutos, joka eräissä tilanteissa, kuten tietomurtojen yhteydessä, antaisi nykyistä lainsäädäntöä laajemman mahdollisuuden muuttaa henkilötunnusta väärinkäytösten ehkäisemiseksi tai niiden aiheuttamien vahinkojen rajoittamiseksi.
- Henkilötunnuksen käsittelyä koskevien käytäntöjen ohjaus
 - Tehostetaan kansalaisviestintää (henkilötunnuksen ja muiden henkilön identiteettiin liittyvän tiedon asianmukainen käyttö eri palveluissa), keskeinen informaatio ja ohjeet yhteen paikkaan
 - Toimijoiden yhteistyöllä ohjataan henkilötunnuksen ja siihen liittyvien muiden ydinhenkilötietojen käyttötapoja yhteiskunnassa. Ohjaus kohdistetaan lähiaikana nimenomaan sen varmistamiseen, että henkilötunnusta käytetään vain yksilöintitarkoituksessa. Organisointi osaksi hetu-uudistusta.

Nopeat toimet

- Henkilön tietoja koskevien sulkujen ja estojen yksi kanava
 - Suomi.fi-palveluihin kielto- ja estopalveluiden tiedot ja linkit on koottu helposti saataville: suomi.fi/fi/tietomurto
 - Suunnitellaan toteutustavat muuntaa jo tehty ohjeistus ja palvelukuvaukset opastavaksi poluksi anonyymille käyttäjälle Suomi.fi-palveluun. (Digi- ja väestötietovirasto)
 - Suunnitellaan yhden luukun toteuttaminen erilaisten viranomaiskieltojen tekemiselle yhdestä paikasta ("Sulkupalvelu"). Selvitetään toiminnalliset ja lainsäädännölliset keinot rakentaa palvelusta yhteinen palvelu myös yksityisen sektorin toimijoiden kanssa. (VM, OM, LVM ja Digi- ja väestötietovirasto)

Pidemmän aikavälin toimet

- Jatketaan VM:n digitaalisen henkilöllisyyden hanketta tavoitteena kehittää toimintamalli ja tuottaa ratkaisut digitaaliselle henkilöllisyystodistukselle. (VM)
- Toimeenpannaan digitaalisen turvallisuuden periaatepäätös 8.4.2020 (kaikki ministeriöt, Haukka toimeenpano-ohjelma)
- Laaditaan selvitys julkisen hallinnon ja keskeisten yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksien toteuttamiseen liittyvien menettelyjen ja lainsäädännön kehittämistarpeista. Vahvan sähköisen tunnistamisen ja muiden luotettavien ja tietoturvallisten henkilön tunnistamis- ja todentamiskeinojen käytön näkökulma. Käynnistetään selvityksen pohjalta mahdolliset lainsäädäntötoimet ja tarvittavat muut toimet.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET